

класификация на информацията:
Ниво 0, TLP-WHITE

НАЦИОНАЛЕН ВОЕНЕН УНИВЕРСИТЕТ „ВАСИЛ ЛЕВСКИ“

5000 гр. Велико Търново, бул. „България“ № 76
телефон: (062) 618 822; факс: (062) 618 899; e-mail: nvu@nvu.bg

Р Е Ц Е Н З И Я

от проф. д-р Ивалинка Петкова Пенчева,
професор във ВУАРР – гр. Пловдив

на дисертационния труд на **Ирена Георгиева Тодорова**

на тема:

**„МОТИВАЦИЯТА И ОБУЧЕНИЕТО НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ
КАТО ПРЕДПОСТАВКА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА КОРУПЦИЯТА В
МИНИСТЕРСТВОТО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ“,**

представен за придобиване на образователната и научна степен „доктор“
по докторска програма „Организация и управление извън сферата на
материалното производство (сигурност и отбрана)“

ВЕЛИКО ТЪРНОВО

2025

1. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем.

Една от основните заплахи пред демократичното управление е корупцията. Изграждането на съвременните системи за управление е пряко свързано с противодействие на това негативно за съвременното общество явление, а членството на България към европейското и евроатлантическото пространство изисква полагането на усилия за превенция на възможни корупционни практики.

Ето защо резултатите от борбата с корупцията се превръщат в един от най-важните критерии за утвърждаване на демократичните процеси и предпоставка за издигането на положителния имидж на страната.

Представения за рецензиране дисертационен труд е не само актуален и значим, но и добавя стойност в усилията за борба с проявата на корупция в системата за обществен ред и сигурност, което води до увеличаване на усещането за справедливост.

Съдържанието на представения за рецензиране дисертационен труд напълно отговаря на формулираната тема. Извършеният анализ и оценка логически водят до направените изводи в края на всяка глава, а така също и до обобщаващите такива.

Отделни компоненти от предмета на дисертационния труд каквито са мотивацията и обучението на хората са срещани на изследователското поле, но тяхното релационно обвързване, като възможност за превенция на корупцията в системата на МВР, представлява иновативен подход за решаването на този значим проблем, използван от докторанта и неговия научен ръководител. Предложеният модел за мотивация и обучение на служителите в МВР включва приложими мерки в тази посока.

2. Обща характеристика и структура на дисертационния труд.

Темата на представения за рецензиране научен труд „Мотивация и обучение на човешките ресурси като предпоставка за превенция на корупцията в министерството на вътрешните работи“ е свързана с търсенето на възможности относно недопускане на корупционни практики в системата на МВР. Предлаганите в дисертационния труд решения на този проблем включват предприемането на действия за превенция на различни корупционни изяви чрез подобряване на процесите по обучение и мотивацията на ангажираните в системата на МВР служители, по отношение на които се поставя ограничението, че става въпрос за държавните служители по чл. 142, ал. 1, т. 1 от ЗМВР, чийто функционални задължения предполагат оперативна самостоятелност като орган на власт, вземането на индивидуални решения в процеса на работа и носенето на конкретна отговорност.

Представеният дисертационен труд е в обем от 235 страници, от които 160 - основен текст, 6 с използвана литература и 65 страници приложения. Той съдържа увод, изложение (включващо три глави), общи изводи, заключение, библиографски списък на използваните литературни източници и 7 приложения. Използваната литература включва общо 85 литературни източници, от които 23 са на английски език. За подсилване на изложението са представени 56 фигури и 4 таблици. Налице е съизмеримост между обема на отделните глави.

Изследването е подчинено на формулираната цел и поставените задачи, които са ясно и точно формулирани. Авторът коректно посочва и налагащите се ограничения при провеждане на изследването.

В първа глава на дисертационния труд са изследвани основните теоретични постановки относно мотивацията, тяхната времева хронология на развитие и концептуална градация. Представена е нормативната обусловеност

на процесите по професионално обучение на служителите в МВР. Разгледана е връзката на процесите по мотивация и обучение с управленската дейност и тяхната взаимна обусловеност и влияние върху процеса на противодействие на потенциална корупция в министерството.

Втора глава обединява различни методи за изследване на авторовата идея. Изведена е универсална методика за изследване на нивото на мотивацията и професионална подготовка на служителите в МВР като предпоставка за превенция на корупционния риск в МВР.

Трета глава е посветена на насоките за подобряване на мотивацията и обучението на служителите в МВР с оглед превенция на корупционни прояви. В нея са обобщени и анализирани получените емпирични резултати. Предложени са конкретни мерки, примерна анкетна карта и модел за подобряване на процесите по мотивация и обучение на човешките ресурси в МВР като предпоставка за редуциране на корупционния риск.

Проведените изследвания, извършените анализи и оценки в дисертационния труд логически водят до направените изводи, които са правилно построени и предлагат решения относно възможностите за превенция на корупционните практики в системата на МВР посредством мотивация и обучение на служителите.

В заключението са представени обобщения, изводи и препоръки, базиращи се на извършеното изследване. Те показват изпълнението на поставените задачи и постигането на формулираната цел.

Използваната методология се основава на редица научноизследователски методи – емпирични, историко-теоретични, сравнителен анализ, индукция, дедукция, системен подход, анкети и интервюта и пр. Допълнително са приложени методи на историко-теоретично

изследване, комбинирани методи, както и специфични такива – наблюдение, сравнителен анализ, индукция, дедукция, класификация, системен подход, анкети и интервюта, статистически методи. Резултатите от диагностичния експеримент са оформени и представени както таблично, така и графично.

Използваната методология показва умението на автора да прилага различни методи на изследване и техники за обработка на данни и позволява постигането на формулираната цел и решаването на поставените задачи в дисертационния труд.

Предметът на изследването, неговият обем и структура, а така също проучените и използвани литературни източници напълно отговарят на установените стандарти за разработване на научен труд за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ по докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство (сигурност и отбрана)“.

3. Характеристика на научните и научно-приложните приноси в дисертационния труд. Достоверност на материала

1. Научни приноси

Първо, изведената роля и значение, които оказват мотивацията и обучението на служителите в Министерството на вътрешните работи с оглед превенцията на корупционни прояви, добавят стойност към мотивационните теории.

Второ, генерирани са нови знания, които дават възможност за повишаване на възможностите за мотивация и за професионално обучение на служителите в МВР с цел редуциране на корупционни практики чрез изследване, проведено в шест областни дирекции на МВР.

Трето, анализирани и систематизирани са потребностите от мотивация и обучение и тяхната връзка с редуциране на корупционно поведение сред служителите на МВР.

2. Научно-приложни приноси

Първо, изведената универсална методика за определяне на нивото на мотивация и професионално обучение сред служителите от състава на „Охранителна полиция“, чиито служебни задължения са свързани с дейности по линия на пътен контрол и евентуален корупционен риск, може да се използва за определяне на тези величини и за други групи служители в публичния сектор.

Второ, изготвен е мотивационен профил на служители с полицейски правомощия в шест областни дирекции на МВР. Предложени са мерки за подобряване на процесите по управленско въздействие чрез мотивация и обучение на служителите и формиране на антикорупционна култура.

Трето, предложен е обучителен модел за подобряване на мотивацията и обучението на служителите в Министерството на вътрешните работи с цел недопускане на демотивация и евентуално корупционно поведение.

В качеството си на рецензент, приемам горепосочените научни и научно приложни приноси.

4. Оценка на научните резултати и приносите на дисертационния труд.

Считам, че горепосочените научни и научно приложни приноси и постигнатите резултати са лично дело на докторанта.

Убедена съм, че от една страна те ще допринесат за обогатяване, конкретизиране и прецизиране на съществуващи научни знания. От друга

страна, приложението на предложените методи и модели ще подпомогне решаването на конкретен проблем, свързан с превенция на корупционни практики в системата на МВР.

5. Оценка на публикациите по дисертацията и авторството.

Представени са пет научни публикации. Три от тях са публикувани през 2022 година и две през 2024 г.

Представените публикации са свързани с темата на дисертационния труд и представят част от постигнатите резултати. Всички те са публикувани самостоятелно.

Към момента на подготовката на рецензията не разполагам с информация за позоваване от страна на други автори на публикациите на докторанта.

6. Литературна осведоменост и компетентност на докторанта.

В увода на дисертационния труд авторът коректно посочва като ограничение, че дисертационният труд се базира само на общодостъпни и явни източници, тъй като, от една страна, литературата за методите и средствата, с които работят служителите на МВР често има конфиденциален характер. От друга страна, изследваният проблем е пряко свързан с националното законодателство, което ограничава възможностите за ползване и на чуждестранна научна литература.

Въпреки това литературната осведоменост и компетентност на автора на дисертационния труд е висока. Използваната литература включва общо 85 литературни, нормативни, интернет източника, от които 23 са на английски език. Това доказва способността на докторанта да цитира коректно, анализира

и творчески оценява достатъчно литературни източници, имащи отношение към разглежданите проблеми в дисертационния труд.

7. Оценка за автореферата.

Авторефератът е в обем от 41 страници. Той е правилно структуриран и съдържа информация, която отговаря на съдържанието, отразява постигнатите от автора резултати и приносите на дисертационния труд. Това ми дава основание да оценя представения автореферат като отговарящ на всички изисквания.

8. Критични бележки.

В тази част на рецензията по-скоро ще си позволя да направя някои препоръки, които според мен ще доведат до повишаване на задълбочеността на изследването и популяризиране на постигнатите резултати.

Първата препоръка се отнася до необходимостта в изследването да намери място характеризирането на корупцията като явление, за което в дисертационния труд се търсят възможности за превенция. Това би могло да се постигне в първа глава на дисертационния труд, където твърде подробно е представена всеизвестна информация, свързана с мотивационните теории.

Втората препоръка се отнася до апробирането на постигнатите резултати. По-конкретно имам предвид използването на предложения модел за подобряване на процесите по мотивация и обучение на служителите в МВР като начин за превенция на корупционно поведение.

Отразените по-горе препоръки не намаляват стойността на представеното изследване и постигнатите приноси и биха могли да се

използват като научноизследователски цели в бъдещата работа на докторанта.

9. Лични впечатления и други въпроси, по които рецензентът счита, че следва да вземе отношение.

Нямам преки впечатления от научното развитие на Ирена Тодорова като докторант в катедра „Логистика на сигурността“ при факултет „Общовойскови“ НВУ „Васил Левски“.

Представена е справка-декларация за съответствие с минималните национални изисквания за придобиване на научна степен „доктор“ с общ точков еквивалент 100 точки, което покрива минимално изискуемите наукометрични показатели.

10. Заключение.

Въз основа на научния анализ на дисертационния труд на тема „Мотивация и обучение на човешките ресурси като предпоставка за превенция на корупцията в министерството на вътрешните работи“ приемам, че той представлява цялостно самостоятелно научно изследване с теоретико-приложен характер по актуален и значим проблем. Категорично считам, че дисертационният труд съдържа научни и научно-приложни приноси и напълно отговаря на изискванията за придобиване на образователната и научна степен „доктор“, посочени в ЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение.

11. Оценка на дисертационния труд.

Качествата на представения дисертационен труд и постигнатите в него резултати ми дават основание да дам положителна оценка по откритата процедура и да предложа на членовете на Научното жури да присъдят образователната и научна степен „доктор“ на Ирена Георгиева Тодорова по докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство (сигурност и отбрана)“, Професионално направление 3.7. ”Администрация и управление”, Област на висшето образование 3. „Социални, стопански и правни науки”.

14.04.2025 г.

Велико Търново

Рецензент,

Проф. д-р Ивалинка Пенчева

VASIL LEVSKI NATIONAL MILITARY UNIVERSITY

5000 Veliko Tarnovo, 76 Bulgaria Blvd.

telephone: +359 62 618 822; fax: +359 62 618 899; e-mail: nvu@nvu.bg

R E V I E W

by **Professor Ivalinka Petkova Pencheva, PhD,**

professor at the University of Agribusiness and Rural Development, Plovdiv

on the dissertation work by **Irena Georgieva Todorova**

on the topic:

MOTIVATION AND TRAINING OF HUMAN RESOURCES AS A PREREQUISITE FOR PREVENTION OF CORRUPTION IN THE MINISTRY OF INTERIOR

submitted for the acquisition of the educational and scientific degree of ‘Doctor’
under the doctoral programme ‘Organisation and Management Outside the Sphere
of Material Production (Security and Defence)’

VELIKO TARNOVO

2025

1. Relevance and significance of the developed scientific problem.

One of the main threats to democratic governance is corruption. The construction of modern governance systems is directly related to counteracting this negative phenomenon for the modern society, and Bulgaria's membership in the European and Euro-Atlantic space requires efforts to prevent possible corruption practices.

That is why the results of the fight against corruption become one of the most important criteria for strengthening the democratic processes and a prerequisite for raising the positive image of the country.

The dissertation work submitted for review is not only relevant and significant but also adds value to the efforts to combat the manifestation of corruption in the system of public order and security, which leads to an increase in the sense of justice.

The content of the dissertation submitted for review fully corresponds to the formulated topic. The analysis and evaluation carried out logically lead to the conclusions drawn at the end of each chapter, as well as to the summaries.

Separate components of the subject of the dissertation work, such as the motivation and training of people, are encountered in the research field, but their relation, as an opportunity for the prevention of corruption in the system of the Ministry of Interior, represents an innovative approach to solving this significant problem, used by the doctoral student and his scientific supervisor. The proposed model for motivation and training of employees in the Ministry of Interior includes applicable measures in this direction.

2. General characteristics and structure of the dissertation work.

The topic of the scientific work submitted for review "Motivation and training of human resources as a prerequisite for preventing corruption in the Ministry of Interior" is related to the search for opportunities to not allow corruption practices in the Ministry of Interior. The solutions to this problem proposed in the dissertation work include taking actions to prevent various manifestations of corruption by improving the training processes and motivation of the employees of the Ministry of Interior, with respect to whom the restriction is placed that these are civil servants under Article 142, paragraph 1, item 1 of the Law on the Ministry of Interior, whose functional duties imply operational autonomy as a public authority, making individual decisions in the work process and bearing specific responsibility.

The submitted dissertation work is of 235 pages, of which 160 are the main text, 6 with literature and 65 pages of appendices. It contains an introduction, a main body (including three chapters), general deductions, a conclusion, a list of literature and 7 appendices. The literature used includes a total of 85 sources, of which 23 are in English. To strengthen the main body, 56 figures and 4 tables are presented. The length of the individual chapters is commensurate.

The study is subordinated to the formulated goal and the set objectives, which are clearly and precisely formulated. The author correctly indicates the limitations imposed when conducting the study.

The first chapter of the dissertation work examines the main theoretical propositions regarding motivation, their time chronology of development and conceptual gradation. The normative conditionality of the processes of professional training of employees in the Ministry of Interior is presented. The relationship between the processes of motivation and training and the management activity is examined as well as their mutual conditionality and influence on the process of countering potential corruption in the ministry.

The second chapter unites different methods for studying the author's idea. It presents a universal methodology for studying the level of motivation and professional training of employees in the Ministry of Interior as a prerequisite for preventing corruption risk in the Ministry of Interior.

The third chapter is dedicated to the guidelines for improving the motivation and training of employees in the Ministry of Interior with a view to preventing corruption. It summarises and analyses the empirical results obtained. Specific measures, a sample questionnaire and a model for improving the processes of motivation and training of human resources in the Ministry of Interior are proposed as a prerequisite for reducing corruption risk.

The research conducted, the analyses and the assessments performed in the dissertation work logically lead to the conclusions drawn, which are correctly constructed and offer solutions regarding the possibilities for preventing corruption practices in the system of the Ministry of Interior through motivation and training of employees.

The conclusion presents summaries, deductions and recommendations based on the research conducted. They show the fulfilment of the objectives set and the achievement of the formulated goal.

The methodology used is based on a number of research methods - empirical, historical-theoretical, comparative analysis, induction, deduction, systematic approach, surveys and interviews, etc. Additionally, methods of historical-theoretical research, combined methods, as well as specific ones - observation, comparative analysis, induction, deduction, classification, systematic approach, surveys and interviews, statistical methods have been applied. The results of the diagnostic experiment are formed and presented both in tabular and graphical form.

The methodology used shows the author's ability to apply various research methods and data processing techniques and allows achieving the formulated goal and solving the objectives set in the dissertation work.

The subject of the study, its volume and structure, as well as the researched and used literature fully comply with the established standards for the development of a scientific paper for the acquisition of the educational and scientific degree "doctor" in the doctoral program "Organisation and Management Outside the Sphere of Material Production (Security and Defence).”

3. Characteristics of the scientific and scientific-applied contributions in the dissertation work. Reliability of the material

1. Scientific contributions

First, the deduced role and importance of the motivation and training of employees in the Ministry of Interior in order to prevent corruption, add value to the motivational theories.

Second, new knowledge has been generated that allows for increasing the opportunities for motivation and professional training of employees in the Ministry of Interior in order to reduce corruption practices through a study conducted in six regional directorates of the Ministry of Interior.

Third, the needs for motivation and training and their relationship with the reduction of corrupt conduct among employees of the Ministry of Interior have been analysed and systematised.

2. Scientific-applied contributions

First, the derived universal methodology for determining the level of motivation and professional training among employees of the "Security Police", whose official duties are related to activities related to road control and possible

corruption risk, can be used to determine these values also with regard to other groups of employees in the public sector.

Secondly, a motivational profile of employees with police powers in six regional directorates of the Ministry of Interior has been prepared. Measures have been proposed to improve the processes of managerial impact through motivation and training of employees and the formation of an anti-corruption culture.

Third, a training model has been proposed to improve the motivation and training of employees in the Ministry of Interior in order to prevent demotivation and possible corrupt conduct.

As a reviewer, I accept the above-mentioned scientific and scientific-applied contributions.

4. Evaluation of the scientific results and contributions of the dissertation work.

I believe that the above-mentioned scientific and scientific-applied contributions and the achieved results are the personal work of the doctoral student.

I am convinced that on the one hand they will contribute to the enrichment, concretisation and refinement of existing scientific knowledge. On the other hand, the application of the proposed methods and models will help solve a specific problem related to the prevention of corruption practices in the system of the Ministry of Interior.

5. Evaluation of the publications related the dissertation work and authorship.

Five scientific publications are presented. Three of them were published in 2022 and two in 2024.

The presented publications are related to the topic of the dissertation work and present part of the achieved results. All of them were published independently.

At the time of preparing the review, I do not have information about references by other authors to the doctoral student's publications.

6. Awareness of literature and competence of the doctoral student.

In the introduction to the dissertation work, the author correctly indicates as a limitation that the dissertation is based only on publicly available and explicit sources, since, on the one hand, the literature on the methods and means which the employees of the Ministry of Interior work with is often confidential. On the other hand, the researched problem is directly related to national legislation, which limits the possibilities for using foreign scientific literature.

Despite this, the literary awareness and competence of the author of the dissertation work is high. The literature used includes a total of 85 literary, normative, and Internet sources, of which 23 are in English. This proves the ability of the doctoral student to correctly cite, analyse and creatively evaluate sufficient literature sources relevant to the problems considered in the dissertation.

7. Evaluation of the abstract.

The abstract is 41 pages long. It is properly structured and contains information that corresponds to the content, reflects the results achieved by the author and the contributions of the dissertation work. This gives me reason to evaluate the presented abstract as meeting all requirements.

8. Critical notes.

In this part of the review, I will rather allow myself to make some recommendations, which in my opinion will lead to an increase of the depth of the research and popularisation of the achieved results.

The first recommendation refers to the need for the research to find a place for the characterization of corruption as a phenomenon which the dissertation seeks opportunities for the prevention of. This could be achieved in the first chapter of the dissertation, where well-known information related to motivational theories is presented in great detail.

The second recommendation refers to the testing of the achieved results. Specifically, I have in mind the use of the proposed model for improving the motivation and training processes of employees in the Ministry of Interior as a way to prevent corrupt conduct.

The recommendations reflected above do not reduce the value of the presented research and the contributions achieved and could be used as research goals in the future work of the doctoral student.

9. Personal impression and other issues which the reviewer believes he should take a position on.

I have no direct impressions of the scientific development of Irena Todorova as a doctoral student in the Department of Security Logistics at the Faculty of General Military Sciences of the National Military University Vasil Levski.

A certificate-declaration of compliance with the minimum national requirements for acquiring a doctoral degree with a total point equivalent of 100 points has been submitted, which covers the minimum required scientometric indicators.

10. Conclusion.

Based on the scientific analysis of the dissertation work on the topic "Motivation and training of human resources as a prerequisite for the prevention of corruption in the Ministry of Interior", I accept that it represents a comprehensive independent scientific study of a theoretical-applied nature on a current and significant problem. I categorically believe that the dissertation contains scientific and scientific-applied contributions and fully meets the requirements for acquiring the educational and scientific degree "doctor" specified in the Law on Academic Staff Development in the Republic of Bulgaria and the Regulations for its implementation.

11. Evaluation of the dissertation work.

The qualities of the presented dissertation work and the results achieved in it give me a reason to give a positive assessment in the open procedure and to propose to the members of the Scientific Jury to award the educational and scientific degree "doctor" to Irena Georgieva Todorova in the doctoral program "Organisation and Management Outside the Sphere of Material Production (Security and Defence)", Scientific Area 3.7. "Administration and Management", Field of Higher Education 3. "Social, Economic and Legal Sciences".

14 APRIL 2025

VELIKO TARNOVO

REVIEWER

Prof. IVALINKA PENCHEVA, PhD